

PWYLLGOR SGRIWTINI CORFFORAETHOL

Cofnodion y cyfarfod hybrid a gynhaliwyd ar 20 Mehefin 2023

YN BRESENNOL: Y Cynghorydd Douglas Fowlie (Cadeirydd)
Y Cynghorydd Sonia Williams (Is-gadeirydd) (ar gyfer y cyfarfod hwn)

Y Cynghorwyr Geraint Bebb, Aled M. Jones, R. Llewelyn Jones, Jackie Lewis, Llio A. Owen, Dafydd Roberts, Keith Roberts, Arfon Wyn.

Aelodau Portffolio

Y Cynghorydd Neville Evans (Aelod Portffolio ar gyfer Hamdden, Twristiaeth a Morwrol), Carwyn Jones (Aelod Portffolio ar gyfer Busnes Corfforaethol a Phrofiad y Cwsmer), Nicola Roberts (Aelod Portffolio ar gyfer Cynllunio, Gwarchod y Cyhoedd a Newid Hinsawdd), Dafydd Rhys Thomas (Aelod Portffolio ar gyfer Prifffyrdd, Gwastraff ac Eiddo), Robin Williams (Dirprwy Arweinydd ac Aelod Portffolio ar gyfer Cyllid).

WRTH LAW: Prif Weithredwr
Dirprwy Brif Weithredwr
Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151
Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc
Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd
Pennaeth Prifffyrdd, Gwastraff ac Eiddo
Pennaeth Gwasanaethau Tai
Pennaeth Gwasanaethau Oedolion
Pennaeth Democratiaeth (DS)
Pennaeth Proffesiwn (AD) a Thrawsnewid
Rheolwr Rhaglen, Cynllunio Busnes a Pherfformiad (GM)
Rheolwr Sgriwtini (AGD)
Swyddog Pwyllgor (ATH)

YMDDIHEURIADAU: Y Cynghorwyr Alwen Watkin, Dyfed Wyn Jones, Llinos Medi (Arweinydd), Alun Roberts (Aelod Portffolio ar gyfer Gwasanaethau Oedolion a Diogelwch Cymunedol), Mr Fôn Roberts (Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol)

HEFYD YN BESENNOL: Bethan H. Owen (Rheolwr Gwasanaeth Cyfrifeg)

Gan fod y Cynghorydd Dyfed Wyn Jones, Is-gadeirydd y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol, yn absennol, cafodd y Cynghorydd Sonia Williams ei hethol yn Is-gadeirydd ar gyfer y cyfarfod hwn yn unig.

1 DATGANIAD O DDIDDORDEB

Bu i'r Cyngorydd Douglas Fowlie ddatgan diddordeb personol nad oedd yn rhagfarnu mewn perthynas ag eitem 4 ar y rhaglen gan ei fod yn cael ei gyflogi gan Goleg Llandrillo Menai.

Yn yr un modd, bu i'r Cyngorydd Carwyn Jones (Aelod Portffolio ar gyfer Busnes Corfforaethol a Phrofiad y Cwsmer) (nad yw'n aelod o'r Pwyllgor) ddatgan diddordeb mewn perthynas ag eitem 4 gan ei fod yn cael ei gyflogi gan Goleg Llandrillo Menai.

2 COFNODION Y CYFARFOD BLAENOROL

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfodydd blaenorol y Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol a gynhaliwyd ar y dyddiadau isod a chadarnhawyd eu bod yn gywir: -

19 Ebrill, 2023

23 Mai, 2023 (ethol Cadeirydd/Is-gadeirydd)

3 MONITRO PERFFORMIAD: CERDYN SGORIO CORFFORAETHOL CHWARTER 4 2022/23

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Proffesiwn (AD) a Thrawsnewid yn ymgorffori'r Cerdyn Sgorio Corfforaethol ar gyfer Chwarter 4 2022/23 i'r Pwyllgor ei ystyried. Roedd yr adroddiad ar y cerdyn sgorio'n portreadu sefyllfa'r Cyngor ar ddiwedd y flwyddyn yn erbyn materion yn ymwneud â gwasanaeth cwsmer, pobl a rheolaeth ariannol, a rheoli perfformiad.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cyngorydd Carwyn Jones, Aelod Portffolio ar gyfer Busnes Corfforaethol a Phrofiad y Cwsmer, a chyflwynodd grynodedeb o'r cynnwys gan gadarnhau fod 91% o ddangosyddion yn perfformio'n unol â'r targed, neu o fewn 5% i'r targed. Roedd yr adroddiad yn tynnu sylw at nifer o straeon cadarnhaol am berfformiad ym maes atal digartrefedd, y Gwasanaethau Oedolion, prydlondeb penderfyniadau cynllunio, gwelliannau yng nghyflwr ffyrdd, strydoedd glân, nifer y tai gwag sy'n dod yn ôl i ddefnydd ac adfer nifer yr ymwelwyr â chanolfannau hamdden i'r lefelau a welwyd cyn y pandemig. Mae cyfraniad staff y Cyngor at y perfformiad cadarnhaol hwn yn ystod y flwyddyn yn cael ei gydnabod a'i ganmol. Lle nad yw perfformiad yn cyrraedd y targed bydd y meysydd hynny, ac yn benodol canran y ceisiadau Rhyddid Gwybodaeth yr ymatebwyd iddynt o fewn yr amserlen, nifer cyfartalog o ddyddiad i ddarparu'r Grant Cyfleusterau i'r Anabl a chanran yr apeliadau cynllunio sy'n cael eu gwrthod, yn cael eu monitro gan y Tîm Arweinyddiaeth i sicrhau gwelliannau yn y dyfodol. I orffen, dywedodd y Cyngorydd Carwyn Jones ei fod yn gobeithio fod yr adroddiad yn rhoi sicrwydd i'r Pwyllgor Sgriwtini fod perfformiad yn bwysig i'r Cyngor, ei fod yn cael ei reoli'n gadarn a'i fod yn derbyn sylw dyledus ar lefel wleidyddol a weithredol.

Croesawodd y Pwyllgor yr adroddiad fel un a oedd yn adlewyrchu cynnydd cadarnhaol yn ystod y flwyddyn yn gyffredinol, yn ogystal â chysondeb y perfformiad. Trafododd yr aelodau adroddiad y cerdyn sgorio mewn manylder gan herio Aelodau Portffolio ar sawl mater, yn cynnwys sut i godi ymwybyddiaeth am berfformiad da yn fewnol ac yn allanol, gwasanaeth cwsmer mewn perthynas â monitro galwadau ffôn ac ansawdd yr ymatebion, darparu addasiadau a grantiau Cyfleusterau i'r Anabl, rheoli plant sydd ar y Gofrestr Amddiffyn Plant - a pherfformiad yn erbyn Dangosydd 23 yn benodol, a sut y gellir adrodd arno i adlewyrchu'r sefyllfa wirioneddol a ph'un a ddylai'r Panel Sgriwtini Gwasanaethau Cymdeithasol edrych ar hyn. Ystyriwyd rheolaeth ariannol yn ogystal, ac yn benodol y tanwariant a ragwelir yng nghyllideb 2022/23 a sut y gallai hynny gynorthwyo'r Cyngor i fynd i'r afael â'r pwysau ychwanegol y disgwylir i wasanaethau ei wynebu yn 2023/24. Gofynnwyd cwestiynau am y fframwaith rheoli perfformiad yn gyffredinol, yn cynnwys sut

mae gweithredoedd i fynd i'r afael â meysydd/dangosyddion sy'n tanberfformio yn cael eu monitro i sicrhau eu bod yn cwrdd â nodau ac amcanion perfformiad. Ymatebodd yr Aelodau Portffolio a Swyddogion i'r materion a godwyd fel a ganlyn –

- Esboniwyd mai'r ffordd orau o ddangos fod y Cyngor yn perfformio'n dda ac yn darparu gwasanaethau sy'n gwella canlyniadau i bobl Ynys Môn yw trwy adroddiadau rheoleiddwyr ac mae'r Cyngor wedi derbyn sawl un cadarnhaol yn ddiweddar, gan dystio i'r cynnydd a'r gwelliannau a wnaed. Mae cydnabod, hyrwyddo a dathlu llwyddiannau hefyd yn fater o gyfathrebu mewnol anffurfiol ac efallai y dylai fod yn fan cychwyn. Y bwriad yw cynnwys negeseuon o'r fath wrth roi cyhoeddusrwydd i Gynllun Corfforaethol y Cyngor 2023-28 yn ystod yr wythnosau nesaf gan amlygu fod nodau strategol newydd y Cyngor am y cyfnod yn seiliedig nid yn unig ar berfformiad cadarn, ond ar ymrwymiad a gwytnwch y gweithlu hefyd, a lwyddodd i gynnal perfformiad yn ystod blwyddyn anodd a heriol pan fu'n rhaid i'r Cyngor wynebu galwadau ychwanegol oherwydd yr argyfwng costau byw. Mae angen i negeseuon allanol fod yn gymesur ac, er bod perfformiad yn dda mewn nifer o wasanaethau, rhaid cydnabod bod angen gwella rhai gwasanaethau. O safbwynt aelodau etholedig, mae'r cynghorau tref a chymuned yn cynnig cyfleoedd iddynt godi ymwybyddiaeth am berfformiad da a rhannu a hyrwyddo arfer dda.
- Cadarnhawyd fod prosiect profiad y cwsmer yn mynd rhagddo sy'n rhoi sylw i sawl agwedd yn gysylltiedig â gofal cwsmer, gan gynnwys y system ffôn. Er bod modd cofnodi nifer y galwadau ffôn, nid oes modd monitro ansawdd ar hyn o bryd o ran yr ymatebion a roddir i gwsmeriaid a sut y cânt eu trin. Mae sicrhau'r gallu i wneud hyn yn ystyriaeth allweddol wrth uwchraddio'r system. Fodd bynnag, mae'r Cyngor yn derbyn adborth uniongyrchol gan gwsmeriaid hefyd, trwy'r broses Gwynion a Chanmoliaeth sy'n adlewyrchu profiadau pobl o'r gwasanaeth a dderbyniwyd ganddynt a ph'un a gawsant eu trin yn dda ai peidio.
- Adroddwyd y gellir priodoli'r dirywiad yn y perfformiad wrth ddarparu'r Grant Cyfleusterau i'r Anabl i anawsterau i gael mynediad i rai eiddo, mwy o waith yn dilyn cynnydd yn y ceisiadau ar ôl Covid, yn ogystal â phrinder contractwyr i wneud y gwaith. Eglurodd y Pennaeth Gwasanaethau Tai y bydd rhaid cynyddu'r diwrnodau targed yn 2023/24 yn ôl pob tebyg ond bydd y Polisi a'r broses Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl yn cael eu hadolygu yn 2023/24 hefyd, yn cynnwys arferion gweithredol, yn ogystal â'r cytundeb gyda'r asiantaeth Gofal a Thrwsio, gan ystyried y ffaith fod niferoedd wedi cynyddu ond fod angen i'r gwasanaeth reoli adnoddau i gwrdd â'r galw.
- Esboniodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 fod y tanwariant o £1.212m a ragwelir ar gyfer blwyddyn ariannol 2022/23 yn cynnwys nifer o eitemau unwaith ac am byth megis grantiau, incwm gwell na'r gyllideb o ffynonellau amrywiol, swyddi gwag a defnyddio arian wrth gefn i leihau'r pwysau ar y Gwasanaethau Cymdeithasol a dywedodd fod hyn yn cyfrannu at yr alldro a ragwelir ar ddiwedd y flwyddyn ond byddai'r sefyllfa'n wahanol oni bai am hynny. Dywedodd fod y tanwariant wedi atgyfnerthu arian wrth gefn y Cyngor, sef £13.9m, ond atgoffodd y Pwyllgor fod £3.8m o arian wrth gefn wedi'i ymrwymo i gydbwyso cyllideb 2023/24 ac, ar ôl defnyddio arian wrth gefn, mae'n diflannu ac ni ellir ei ddefnyddio eto. Amlinellodd y risgiau sy'n gysylltiedig â phroses gosod cyllideb 2024/25, yn enwedig mewn perthynas â chynnydd mewn costau, costau ynni, chwyddiant cyffredinol a phwysau ar gyllidebau gwasanaethau penodol a dywedodd y byddai'r tanwariant yn cynnig clustog ariannol i'r Cyngor wrth wynebu'r heriau sydd o'i flaen.

Gofynnwyd rhagor o gwestiynau am danwariant sylweddol yn 2020/21 a 2021/22 a'r cynnydd yn y Dreth Gyngor yn ystod y blynyddoedd hynny a gwnaed y pwynt bod angen ystyried lefel y cynnydd yn y Dreth Gyngor yn y dyfodol yn sgil yr argyfwng costau byw ac oherwydd fod pobl nad ydynt yn gymwys i dderbyn cymorth gyda'r

Dreth Gyngor yn cael trafferth ymdopi. Eglurodd y Cyfarwyddwr Swyddogaeth (Adnoddau)/Swyddog Adran 151 fod Llywodraeth Cymru wedi darparu cyllid ychwanegol yn 2020/21 a 2021/22 i gwrdd â chostau ychwanegol yn gysylltiedig â Covid-19, gan greu incwm ychwanegol i'r Cyngor, a dyma oedd i gyfrif am y tanwariant yn y blynyddoedd hynny. Dywedodd y Cynghorydd Robin Williams, Aelod Portffolio ar gyfer Cyllid, fod lefel Treth Gyngor Cyngor Sir Ynys Môn wedi bod ymysg yr isaf yng Nghymru ers nifer o flynyddoedd, ac mae hynny'n wir o hyd; dywedodd unwaith eto mai ei nod fel Aelod Portffolio ar gyfer Cyllid oedd cadw'r cynnydd yn y Dreth Gyngor cyn ised â phosib i bobl Ynys Môn wrth sicrhau fod cyllideb y Cyngor yn cael ei rheoli yn ddarbodus ac yn gyfrifol.

- Cadarnhaodd y Pennaeth Gwasanaethau Oedolion nad yw plant ond yn cael eu tynnu oddi ar y Gofrestr Amddiffyn Plant (CAP) pan fydd hynny'n briodol ac yn ddiogel, a phan ystyrir nad yw'r perygl o niwed yn bodoli bellach. Mae Dangosydd 23 yn un hanesyddol ac mae'n cyfeirio at gyfnod pan oedd plant yn aros ar y Gofrestr Amddiffyn Plant am gyfnod o amser heb ystyried achosion unigol. Nid yw'r Swyddog Diogelu wedi mynegi unrhyw bryder ynghylch y perfformiad mewn perthynas â'r dangosydd ac oherwydd hynny, rhaid gofyn a yw'n ychwanegu gwerth. Y brif ystyriaeth yw lles plant gan olygu y dylent gael eu tynnu oddi ar y Gofrestr Amddiffyn Plant am resymau diogelwch ac nid i gwrdd â tharged. Byddai'n hapus i'r Panel Sgriwtini Gwasanaethau Cymdeithasol edrych ar y dangosydd a/neu awgrymu dangosydd gwahanol, neu gallai graffu ar yr adroddiad Blynyddol Amddiffyn Plant - nid yw'r adroddiad diweddaraf yn codi unrhyw bryderon yn y cyswllt hwn. Pwysleisiodd y Cynghorydd Robin Williams, Dirprwy Arweinydd a Rheolwr Portffolio ar gyfer Cyllid, fod rhoi'r data yn ei gyd-destun a chyflwyno esboniad naratif yn bwysig er mwyn deall y sefyllfa wirioneddol a dywedodd na ddylid gosod targedau o'r fath yn fymptyol.
 - Bod y broses a'r dull o Reoli Perfformiad yn cynnwys llunio cynllun a'i roi ar waith, yn ogystal â monitro ac adrodd ar gynnydd a chyflawniad. Er bod y targedau yn y Cerdyn Sgorio Corfforaethol yn seiliedig ar berfformiad hanesyddol, maent yn cael eu llywio gan wybodaeth am risgiau cyfredol a dyheadau'r Cyngor ac, o'u cyfuno, maent yn sicrhau fod y targedau'n briodol, eu bod yn heriol, ond bod modd eu cyflawni hefyd. Mae'r Tîm Arweinyddiaeth yn ymchwilio meysydd sy'n tanberfformio, gan gynnwys sut y gellir eu hunioni. Mae mesurau i wella perfformiad a'u rhoi ar waith yn cael eu trafod gyda Phenaeithaid Gwasanaeth. Pwysleisiodd y Prif Weithredwr fod rhaid cael cysylltiad rhwng y mesurau a rhaid iddynt ystyried y cyd-destun lleol, yn cynnwys grymoedd nad oes gan y Cyngor reolaeth arnynt ond y mae'n rhaid eu hystyried wrth adrodd ar berfformiad yn erbyn y DPA. I sicrhau fod dangosyddion yn ystyrion, maent yn cael eu herio gan y Pwyllgor Gwaith a'r Aelodau Portffolio mewn trafodaethau anffurfiol. Mae cerdyn sgorio corfforaethol newydd yn cael ei ddatblygu ar hyn o bryd ac mae cyswllt rhyngddo a Chynllun Corfforaethol newydd y Cyngor ac mae ystyriaeth yn cael ei roi i sut mae dylanwadau allanol yn cyfrannu at y broses er mwyn sicrhau nad yw'r Cyngor yn edrych ar feysydd sy'n goch o ganlyniad i ffactorau sydd tu hwnt i'w reolaeth, a chan ystyried hefyd tueddiadau dros amser sy'n gallu amlygu digwyddiadau e.e. yr argyfwng costau byw, sy'n esbonio newidiadau mewn perfformiad.

Ar ôl adolygu'r Cerdyn Sgorio Corfforaethol ar gyfer Chwarter 4 2022/23, ac ar ôl nodi ymatebion Aelodau Portffolio a Swyddogion i'r materion a godwyd, penderfynwyd –

- **Nodi adroddiad y Cerdyn Sgorio Corfforaethol ar gyfer Chwarter 4 2022/23, yn cynnwys y meysydd gwella a'r meysydd y mae'r Tîm Arweinyddiaeth eu harchwilio i reoli a sicrhau gwelliannau pellach yn y dyfodol mewn perthynas â**

cheisiadau Rhyddid Gwybodaeth, Grantiau Cyfleusterau i'r Anabl ac apeliadau cynllunio, ac

- **Argymell adroddiad y cerdyn sgorio a mesurau lliniaru a nodir ynddo i'r Pwyllgor Gwaith.**

Gweithred: Y Panel Sgriwtini Gwasanaethau Cymdeithasol i edrych yn fanwl ar p'un ai yw Dangosydd Perfformiad 23 (Cyfanswm yr amseroedd (mewn diwrnodau) a dreuliodd pob plentyn ar y Gofrestr Amddiffyn Plant (CAP) os cafodd ei dynnu oddi ar y CAP yn ystod y flwyddyn) yn parhau i fod yn fesur priodol a pherthnasol o berfformiad.

4 STRATEGAETH MODERNEIDDIO CYMUNEDAU DYSGU A DATBLYGU'R GYMRAEG - DOGFEN YMGYNGHORI

Cyflwynwyd adroddiad y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc yn nodi canlyniadau'r ymgynghoriad cyhoeddus ar y "Strategaeth Moderneiddio Cymunedau Dysgu a Datblygu'r Gymraeg" i'r Pwyllgor ei ystyried a chyflwyno sylwadau arno. Roedd yr adroddiad ymgynghori a chrynodeb o'r ymatebion o bob ffynhonnell wedi'u cynnwys yn Atodiad 1.

Cyflwynwyd yr adroddiad gan y Cynghorydd Robin Williams, Dirprwy Arweinydd ac Aelod Portffolio ar gyfer Cyllid, a dywedodd ei fod yn adlewyrchu'r ymatebion i'r ymgynghoriad cyhoeddus. Gofynnir am farn y Pwyllgor Sgriwtini, yn cynnwys unrhyw argymhellion a/neu newidiadau y mae'n dymuno eu gwneud mewn perthynas â'r Strategaeth ar ôl ystyried yr ymatebion a chyn i'r Pwyllgor Gwaith eu hystyried.

Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc fod yr ymgynghoriad cyhoeddus wedi'i gynnal rhwng 31 Mawrth ac 18 Mai 2023. Derbyniwyd cyfanswm o 298 ymateb trwy'r arolwg ar-lein ac mewn llythyrau a negeseuon e-bost ac roedd y mwyafrif (55%) yn cytuno â'r rhesymau dros newid, y weledigaeth a'r egwyddorion arweiniol (58%) a'r gyrrwyr newid ac amcanion strategol (53%) yn y strategaeth ddrafft. Cyfeiriodd at drefniadau'r ymgynghoriad sy'n cael eu nodi yn yr adroddiad ymgynghori a chadarnhaodd fod y prosesau'n rhai cynhwysfawr a chadarn ac ymgysylltwyd ag amrywiaeth eang o randdeiliaid. Er bod crynodeb o'r sawl a ymatebodd yn cael ei ddarparu yn Atodiad 1 yn yr adroddiad, mae atodiadau 2 i 8 yn cynnwys dadansoddiad mwy manwl, gan gynnwys yr ymgynghoriad gyda phlant a phobl ifanc a gynhaliwyd trwy gyfrwng cyfarfodydd gyda phlant oedran ysgol gynradd ac ysgol uwchradd, gyda 150 o 28 ysgol yn cymryd rhan. O ran cynnwys yr ymatebion, gellir eu rhannu o dan 4 prif thema yn ymwneud â nifer a digonolrwydd ysgolion ac adeiladau ysgol, Y Gymraeg, eglurder a manylion, a'r Agenda Sero Net. Mae cysylltiad clir rhwng y themâu hyn a nodau strategol Cynllun y Cyngor. Codwyd nifer o bwyntiau dilys o dan bob thema a byddant yn cael eu hystyried ymhellach wrth ddatblygu cynigion penodol yn y dyfodol. Mewn ymateb i'r adborth a dderbyniwyd, mae'r adroddiad yn argymhell gwneud y tri newid a nodir i'r strategaeth ddrafft, yn ymwneud â'r amserlen weithredu, ffynonellau gwybodaeth a model llywodraethiant. Nid yw'r newidiadau hyn yn effeithio ar weledigaeth y strategaeth. Cynhaliwyd Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb yn ogystal, a chaiff ei gynnwys yn y dogfennau, o dan Atodiad 9.

Ystyriwyd y dogfennau gan y Pwyllgor a chodwyd nifer o faterion yn ymwneud â'r strategaeth a'r ymgynghoriad, gan gynnwys cadernid yr ymgynghoriad a gynhaliwyd ac, yn benodol, a oedd y broses wedi casglu barn plant a phobl ifanc yn ddigonol ac a fyddai'n bosib gwella'r drefn yn y dyfodol, ym mha ffordd y dylanwadodd yr ymgynghoriad ar y strategaeth ddrafft, sut fydd y strategaeth yn cynorthwyo i ddarparu darpariaeth addysg ac amgylchedd ddysgu o'r safon uchaf ar gyfer plant a phobl ifanc Ynys Môn, y risgiau a'r heriau wrth wireddu gweledigaeth y strategaeth, cysylltiadau â Chynllun y Cyngor a'r trefniadau ar gyfer monitro ei weithrediad. Trafodwyd hefyd briodoldeb y weledigaeth o ran

ei hymagwedd at ysgolion bach a gofynnwyd o ble daeth y diffiniad o ysgol fach fel un sydd â llai na 91 disgybl, a sut oedd cyfiawnhau hynny. Roedd lleiafrif o'r Aelodau'n gweld y strategaeth fel ail-ddatganiad o'r cynllun blaenorol a'i bod yn "paratoi'r ffordd" ar gyfer y posibilrwydd o gau ysgolion - yn enwedig ysgolion mewn cymunedau gwledig - a bod yr agenda Sero Net, er ei fod yn fater difrifol ynddo'i hun, yn cael ei ychwanegu at y strategaeth er mwyn darparu atebion ar gyfer y broses yn y dyfodol. Roedd yr Aelodau hynny o'r farn fod angen mwy o ystyriaeth i ddulliau gwahanol a chyfeiriwyd at ymateb Cymdeithas yr Iaith i'r ymgynghoriad lle mae'n cefnogi'r cynllun a gyflwynwyd gan Gomisiynydd Addysg Ynys Môn yn 2013 fel "strategaeth ragorach i foderneiddio cymunedau dysgu, gydlynu darpariaeth addysg a sicrhau arbedion cyllidol" a oedd yn golygu arbed arian ar drefniadau gweinyddol yn hytrach nag ar ddarpariaeth addysg mewn cymunedau.

Mewn ymateb i'r materion a godwyd uchod, dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc fel a ganlyn –

- Er bod y broses ymgynghori ar agor am saith wythnos, roedd rhanddeiliaid – penaethiaid, llywodraethwyr ysgol, cyngorau tref a chymuned, Estyn, GwE, Llywodraeth Cymru, Menter Môn, undebau ac Aelodau Seneddol lleol a rhanbarthol - wedi cael gwybod ymlaen llaw am yr ymgynghoriad. Gofynnwyd hefyd i benaethiaid rannu gwybodaeth gyda rhieni. Roedd yr ymgynghoriad yn hawdd mynd ato ar wefan y Cyngor a rhannwyd negeseuon ar y cyfryngau cymdeithasol trwy gydol y cyfnod ymgynghori. Cynhaliwyd sesiynau briffio ar gyfer penaethiaid ysgolion cynradd ac uwchradd, yn ogystal ag aelodau etholedig a chynhaliwyd pum cyfarfod ymgynghori llawn gyda disgyblion o'r sector cynradd, un cyfarfod ymgynghori llawn gyda disgyblion o'r sector cynradd ac un cyfarfod gyda disgyblion Canolfan Addysg Y Bont a threfnwyd sesiwn ychwanegol ar gyfer y rheiny nad oeddent yn gallu bob yn bresennol yn y sesiynau a drefnwyd ar eu cyfer. Mae gwybodaeth ychwanegol am y trefniadau a'r adborth gan ysgolion i'w gweld yn Atodiad 5 yn yr adroddiad ac mae'n cynnwys y cwestiynau a ofynnwyd i ddisgyblion ym mhob un o'r sesiynau. Roedd 150 disgybl wedi cymryd rhan o 23 ysgol gynradd, 4 ysgol uwchradd a Chanolfan Addysg Y Bont, ac, o gymharu â'r ymgynghoriad ar Strategaeth Addysg Ynys Môn 2018, roedd y broses yn canolbwyntio mwy ar ymgynghori â phlant a phobl ifanc a llwyddwyd i ennyn mwy o ymateb ganddynt. O ran gwella ymgynghoriadau yn y dyfodol, byddai modd ymestyn y cyfnod ymgynghori, cynnal mwy o sesiynau briffio a chynnal sesiwn benodol ar gyfer disgyblion ôl-16. Fodd bynnag, mae Swyddogion yn fodlon fod yr ymgynghoriad wedi derbyn sylwadau gan ystod o ddisgyblion, o ddisgyblion 5 mlwydd oed i ddisgyblion chweched dosbarth a darpariaeth ôl-16.
- O safbwynt dylanwadu ar y strategaeth, mewn ymateb i'r adborth a dderbyniwyd o'r broses ymgynghori, mae Swyddogion yn argymhell gwneud newidiadau i'r Amserlen Weithredu ar gyfer Cam 3 2025 ymlaen, fod ffynonellau gwybodaeth a ddefnyddiwyd i ddarparu data yn y strategaeth yn cael eu cynnwys mewn adran newydd yn y strategaeth, a bod y model llywodraethiant yn cael ei ddiweddarau i adlewyrchu newidiadau mewn llywodraethiant, yn benodol mewn perthynas â chryfhau atebolrwydd a threfniadau monitro. Codwyd nifer o bwyntiau dilys yn ystod yr ymgynghoriad a chyflwynwyd sylwadau a syniadau buddiol a diddorol gan ddisgyblion ysgol, ac er nad ydynt wedi dylanwadu'n uniongyrchol ar y strategaeth ddiwygiedig byddant yn cael eu hystyried ymhellach wrth lunio unrhyw gynigion penodol. Er y gellir gwella nifer a maint yr ymatebion bob amser, ystyrir bod y safbwyntiau a gasglwyd yn ddigonol ac yn briodol at ddibenion yr ymgynghoriad hwn.
- Pwrpas cyffredinol y strategaeth yw sicrhau darpariaeth addysg ac amgylchedd dysgu o'r safon uchaf gyda sawl gyrrwr newid - gan sicrhau'r canlyniadau gorau ar gyfer dysgwyr, datblygu arweinyddiaeth gref ar bob lefel, sicrhau adeiladau ac

amgylcheddau dysgu o safon uchel ac addas i bwrpas, gwella mynediad i sicrhau llesiant, gofal ac iechyd mewn ysgolion, sicrhau fod ysgolion yn meddu ar yr adnoddau a'r capasiti i yrru'r Cwricwlwm i Gymru yn ei flaen yn llwyddiannus, sicrhau fod ysgolion yn gynaliadwy a'u bod yn gallu gweithredu'n effeithiol o fewn y gyllideb sydd ar gael - a'r cyfan yn anelu at ddarparu darpariaeth addysg o'r safon uchaf mewn adeiladau sy'n addas i bwrpas.

- Bod cyflawni Sero Net yn un o ymrwymadau allweddol y Cyngor ac mae'n un o amcanion strategol Cynllun y Cyngor ar gyfer y pum mlynedd nesaf. Bydd y Cyngor yn adolygu ei asedau fel rhan o'r ymrwymiad hwn a chan fod cymaint o ystâd adeiladu'r Cyngor yn ysgolion, rhai nad ydynt yn y cyflwr gorau, mae'n rhaid i'r ymgyrch i gyflawni Sero Net a datgarboneiddio fod yn elfen annatod o'r strategaeth moderneiddio cymunedau dysgu.
- Bod yr Awdurdod yn ystyried ysgol fechan fel un sydd â llai na 91 o ddisgyblion yng nghyd-destun yr heriau a wynebwr ganddynt, fel y mae'r adroddiad yn ei nodi. Mae hyn yn cyd-fynd â diffiniad Llywodraeth Cymru yng Ngorchymyn Addysg (Ysgolion) (Cymru) 2014 sydd yn diffinio ysgolion bach fel ysgolion sydd â llai na 91 disgybl. Tra bod yr Awdurdod yn nodi ac yn parhau safbwyntiau Cymdeithas yr Iaith, pwrpas y strategaeth yw nodi, ar lefel uchel, yr heriau sy'n wynebu'r Cyngor a'r egwyddorion ar gyfer gyrru newid. Cyflwynir gwybodaeth fanylach fel rhan o gynigion penodol a gyflwynir yn y dyfodol.
- Bod yr angen am fuddsoddiad cyfalaf yn un o'r prif heriau o ran cyflawni nodau ac amcanion y strategaeth. Mae cost adeiladu ysgolion newydd wedi codi ac mae'n ddud, ac er bod Llywodraeth Cymru wedi cyfrannu 50% o gost prosiectau o dan Band A a 65% o gost prosiectau o dan Band B, bu'n rhaid i'r cyngor ariannu gweddill y costau. Mae denu grantiau allanol i wella cyflwr yr ystâd o adeiladau ysgol yn heriol hefyd. Yn ogystal, mae rhoi'r strategaeth ar waith yn debygol o olygu y bydd rhaid gwneud penderfyniadau anodd ac amhoblogaidd wrth ystyried dyfodol trefniadaeth ysgolion, a bydd unrhyw gynigion o'r natur hwnnw yn cynnwys ymgynghori a thrafodaethau agored a thryloyw.
- Bod y Strategaeth yn cyd-fynd â nifer o amcanion strategol Cynllun y Cyngor, yn cynnwys Sero Net, gofal cymdeithasol a llesiant yng nghyd-destun ysgolion cymunedol a datblygu'r Gymraeg. Mae'n rhagweld darparu'r addysg orau ar gyfer y genhedlaeth hon a chenedlaethau'r dyfodol, gan sicrhau ysgolion effeithiol o'r maint cywir yn y llyfyr cywir. Mae'r Strategaeth yn cyd-fynd hefyd â nifer o egwyddorion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol o ran cydweithio, cyfathrebu, cynaliadwyedd, moderneiddio ac ymgynghori.
- Bod trefniadau monitro, rheoli a llywodraethiant yn cael eu nodi yn Atodiad 10 yn y Strategaeth ac mae cydymffurfiaeth agos â Chod Trefniadaeth Ysgolion 2018 yn un o'r gofynion allweddol. Caiff y trefniadau hynny eu diwygio i adlewyrchu'r argymhelliad i gryfhau agweddau atebolrwydd a monitro. Mae atebolrwydd yn bodoli ar dair lefel, gyda'r Bwrdd Rhaglen, sy'n cael ei gadeirio gan y Prif Weithredwr, yn gyfrifol am drosolwg cyffredinol, Grŵp Llywio sy'n gyfrifol am osod cyfeiriad ar gyfer y rhaglen a grŵp Gweithredol sy'n gyfrifol am benderfyniadau gweithredol a datrys problemau o ddydd i ddydd. Bydd y Bwrdd Rhaglen yn darparu diweddariadau rheolaidd.
- Mewn ymateb i gwestiwn ychwanegol am ystyried digonolrwydd ac argaeledd ardaloedd chwarae mewn ysgolion fel ffactor ar draws y sir, dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc fod enghreifftiau o gyfleusterau o'r fath mewn ysgolion cymunedol sydd ar gael i'w defnyddio'n ehangach tu allan i oriau ysgol. Y meddylfryd tu ôl i ysgolion sy'n canolbwyntio ar y gymuned yw bod adeiladau

a chyfleusterau ysgol ar gael i'r gymuned ehangach eu defnyddio ac, o ran y strategaeth, gellir ystyried bod hyrwyddo chwarae yn agwedd bwysig o lesiant a dysgu disgyblion, yn ogystal â hyrwyddo eu rhyngweithio cymdeithasol.

Ar ddiwedd y drafodaeth, cafodd cynnig ei wneud a'i eilio, sef bod y Strategaeth Moderneiddio Cymunedau Dysgu a'r Gymraeg, ynghyd â'r newidiadau a nodir, yn cael ei hargymell i'r Pwyllgor Gwaith. Cafodd cynnig arall ei wneud a'i eilio, sef bod y Strategaeth yn cael ei gwrthod oherwydd pryder am ddyfodol ysgolion bach a bod angen ystyried dulliau gwahanol, megis y rheiny a gefnogwyd gan y Comisiynydd Addysg, Gareth Jones, ac a amlygwyd yn ymateb Cymdeithas yr Iaith. Yn y bleidlais a ddilynodd, cariwyd y cynnig i argymell y Strategaeth i'r Pwyllgor Gwaith.

Ar ôl craffu ar y Strategaeth Moderneiddio Cymunedau Dysgu a Datblygu'r Gymraeg ac ar ôl nodi'r ymatebion i'r ymgynghoriad cyhoeddus a'r wybodaeth ychwanegol a'r cyngor a gyflwynwyd gan y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc mewn ymateb i'r materion a godwyd yn y cyfarfod, penderfynwyd argymell y Strategaeth â'r newidiadau arfaethedig i'r Pwyllgor Gwaith.

5 CYNLLUN RHEOLI'R ARDAL O HARDDWCH NATURIOL EITHRIADOL

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Rheoleiddio a Datblygu Economaidd ar ganlyniad yr ymgynghoriad cyhoeddus ar y Cynllun Rheoli Ardal o Harddwch Naturiol Drafft i'r Pwyllgor ei ystyried a chyflwyno sylwadau arno.

Cyflwynodd y Cynghorydd Neville Evans, Aelod Portffolio ar gyfer Hamdden, Twristiaeth a Morwrol, ychydig o wybodaeth gefndirol a dywedodd fod y Cynllun Rheoli AHNE yn ddogfen statudol y mae'n rhaid ei adolygu bob pum mlynedd, yn unol â'r canllawiau a bennwyd. Er bod y Cynllun yn canolbwyntio ar rinweddau arbennig ac arwyddocâd yr AHNE ac yn cyflwyno gweledigaeth ar gyfer ei dyfodol, mae'n gynllun trawsadrannol gan fod iddo arwyddocâd cymdeithasol, economaidd, diwylliannol, ieithyddol ac addysgiadol ac, fel y cyfryw, mae'n alinio â'r amcanion a'r blaenoriaethau perthnasol a nodir yng Nghynllun y Cyngor. Roedd y Cynllun Rheoli AHNE drafft yn destun ymgynghoriad cyhoeddus chwe wythnos o hyd, a gynhaliwyd rhwng 28 Ebrill a 9 Mehefin 2023, ac fe'i ddiweddarwyd i adlewyrchu'r sylwadau a dderbyniwyd. Derbyniwyd cyfanswm o 73 ymateb a cheir dadansoddiad ohonynt yn yr adroddiad ar yr ymateb i'r ymgynghoriad ac mae nifer o'r sylwadau'n cyfeirio at ddatblygiad Penrhos a oedd dan ystyriaeth ar y pryd. Bydd fersiwn hawdd ei ddefnyddio o'r Cynllun yn cael ei lunio ar ôl cwblhau'r cyfnod ymgynghori ac ar ôl gwneud y newidiadau, yn ogystal â Chynllun Gweithredu fydd yn cael ei fonitro i sicrhau fod y weledigaeth ar gyfer yr AHNE yn cael ei rhoi ar waith a bod cymunedau a rhanddeiliaid yn cael eu cynnwys yn y broses.

Ystyriwyd nifer o faterion yn y drafodaeth a ddilynodd ar y Strategaeth ac ymateb y cyhoedd iddi, yn cynnwys y rheswm dros baratoi Cynllun Rheoli AHNE a'r cysylltiad rhyngddo a Chynllun y Cyngor, cadernid yr ymgynghoriad cyhoeddus o ystyried mai dim ond 73 o ymatebion a dderbyniwyd, ac ym mha ffyrdd y dylanwadodd y broses honno ar y ddogfen derfynol, y berthynas rhwng y Cynllun Rheoli AHNE a'r broses rheoli cynllunio, yr angen am gynllun cyfathrebu, y berthynas gyda gwasanaethau mewnol o fewn y Cyngor, yn enwedig addysg a'r gwasanaeth ieuentid, a gwella ymgysylltu a chydweithio gyda pherchnogion tir a ffermwyr. Codwyd materion penodol yn ymwneud â'r sefyllfa yn Llanddwyn a Niwbwrch hefyd, mewn perthynas â gwarchod a chadwraeth.

Cyflwynodd yr Aelod Portffolio a Swyddogion a oedd yn bresennol wybodaeth ychwanegol fel a ganlyn –

- Bod gofyn cyfreithiol ar awdurdodau lleol sy'n gweinyddu AHNEau i baratoi a chyhoeddi cynlluniau rheoli ar gyfer eu hardal ac i adolygu'r cynlluniau hynny bob pum mlynedd. Er

bod yr adolygiad o'r Cynllun Rheoli dair blynedd yn hwyr oherwydd y pandemig Covid, mae'r amser ychwanegol a'r profiadau a gafwyd wrth ymateb i'r pandemig wedi caniatáu i'r Gwasanaeth sicrhau fod cynnwys a blaenoriaethau'r Cynllun yn briodol ac yn gadarn ac y gallant gwrdd â'r heriau a wynebir gan yr Ynys. Mae'r AHNE yn dirwedd lle mae pobl yn byw a gweithio ac, fel y cyfryw, mae anghenion cymunedau a gallu pobl i wneud bywoliaeth yn yr ardaloedd lle maent yn byw yn bwysig. Er bod y dynodiad AHNE yn ymwneud â'r dirwedd, mae sicrhau buddion cymunedol ac economaidd yn bwysig ac mae hynny'n cael ei gydnabod, ac mae natur a mynd i'r afael â newid hinsawdd yn cael eu cydnabod hefyd. Mae'r Gymraeg yn cael ei chydabod fel rhinwedd arbennig yn y dynodiad. Wrth roi sylw i'r holl themâu hyn, mae'r Cynllun yn alinio'n agos â blaenoriaethau ac amcanion strategol Cynllun y Cyngor.

- Bod methodoleg ar-lein wedi'i mabwysiadu ar gyfer yr ymgynghoriad cyhoeddus, fel arfer orau ac i roi gwell mynediad i'r cyhoedd. Er bod y cwestiynau a osodwyd fel rhan o'r ymgynghoriad yn canolbwyntio ar feysydd allweddol yn y Cynllun, cawsant eu llunio yn y fath fodd eu bod yn taflu goleuni ar flaenoriaethau pobl ar gyfer y dyfodol, a thrwy hynny lywio gwaith yn y dyfodol. Cafodd y 73 ymateb, gyda'r mwyafrif ohonynt yn sylwadau, eu hasesu ac ystyriwyd eu bod yn llawn gwybodaeth ac yn adeiladol o ran darparu cipolwg ar feddyliau pobl am yr AHNE, yn ogystal â meysydd y gellir eu gwella. Mae'r sylwadau mwyaf perthnasol wedi'u hymgorffori yn yr adroddiad ar yr ymgynghoriad. O ran nifer yr ymatebion, ystyrir bod yr ymateb yn rhesymol ac mae wedi rhoi darlun da o'r hyn y mae pobl yn ei feddwl ac mae'n cymharu'n ffaithiol â nifer o ymgynghoriadau blaenorol. Yn y gorffennol trefnwyd diwrnodau agored i ymgynghori ar fersiynau cynharach o'r Cynllun, ond cymysglyd oedd yr ymatebion. Y tro hwn, y gred oedd y byddai cyhoeddi negeseuon rheolaidd ar y wefan a/neu'r cyfryngau cymdeithasol trwy gydol y cyfnod ymgynghori chwe wythnos o hyd yn ennyn ymateb da. Mae lle bob amser i wella agweddau, ac edrychir ar hynny yn ystod y pum mlynedd nesaf, ond, serch hynny, mae'r Gwasanaeth yn hyderus fod y broses ymgynghori'n un gynhwysfawr.
- Bod y Cynllun Rheoli AHNE yn ystyriaeth berthnasol yn y broses datblygu cynllunio ac, fel y cyfryw, ymgynghorir â Swyddogion AHNE ar geisiadau cynllunio. Fel tirwedd lle mae pobl yn byw a gweithio, mae datblygu'n digwydd yn yr AHNE gan fod cymunedau angen parhau i fod yn hyfyw o fewn y dynodiad. Bydd yr AHNE yn derbyn sylw penodol fel rhan o'r gwaith o lunio Cynllun Datblygu Lleol newydd yn ystod y misoedd nesaf.
- Bod y broses ymgynghori wedi amlygu'r angen i wella ac ehangu cyfleoedd cyfathrebu mewn perthynas ag arwyddocâd yr AHNE a phwysigrwydd natur ym mywydau pobl, yn ogystal â gwaith y Cyngor wrth reoli'r AHNE. Roedd y sylwadau'n dangos fod gan bobl deimladau cryf ynghylch gwarchod natur ar gyfer y dyfodol ond nad oes cystal dealltwriaeth o'i rôl o safbwynt iechyd pobl a'r gymuned. Mae'r Uned AHNE yn gweithio gyda gwasanaethau eraill yn y Cyngor ac yn ddiweddar cynhaliwyd trafodaethau gyda'r Gwasanaeth Dysgu ynglŷn â sut y gellir cyplysu gwaith yr uned gyda'r cwricwlwm a sut all yr uned gydwethio'n agosach ag ysgolion.
- Bod trafodaethau ar y gweill gyda Chyfoeth Naturiol Cymru, fel yr asiantaeth gyfrifol, mewn perthynas â datrys problemau yn Llanddwyn a Niwbwrch ac mae'r Cyngor yn rhan o'r grŵp a sefydlwyd i ystyried y dyfodol. Ystyrir mai gweithio mewn partneriaeth â CNC, cymunedau, y diwydiant ffermio ac eraill yw'r ffordd ymlaen o ran ceisio mynd i'r afael â materion cymhleth megis yr argyfwng ym myd natur a newid hinsawdd. Mae'r Cyngor wedi bod yn ceisio dylanwadu ar CNC ers nifer o flynyddoedd mewn perthynas â Llanddwyn ac mae hynny wedi bod yn heriol. Barn y Cyngor yw bod cynllun yn hanfodol ar gyfer rheoli'r warchodfa fel un o'r safleoedd amgylcheddol pwysicaf yng Nghymru, ac ar gyfer rheoli effeithiau pobl a'r gymuned leol yn fwy cyffredinol. Bwriedir cynnal rhagor o drafodaethau gyda Phrif Weithredwr CNC ym mis Awst.
- Bod partneriaeth hefyd yn cael ei gydnabod fel elfen bwysig o'r berthynas gyda pherchnogion tir a ffermwyr a bod gwella cyfathrebu ynglŷn â gwaith yr AHNE hefyd yn

cynnwys tynnu sylw at gyfleoedd i gydweithio gyda rhanddeiliaid. Mae Cyd-bwyllgor Ymgynghorol ar y Cyd yr AHNE yn fforwm sy'n dod â'r partneriaid a'r rhanddeiliaid hynny at ei gilydd i drafod rheoli'r AHNE. Yn ogystal, bydd y Cynllun Gweithredu a fydd yn deillio o'r Cynllun Rheoli'n nodi cyfleoedd i ymgysylltu a chydweithio wrth warchod a rheoli tirwedd yr AHNE yn ogystal ag ystyried buddiannau busnesau, cymunedau, ffermwyr a pherchnogion tir, a phobl leol.

Cyflwynodd yr Aelod Portffolio ar gyfer Hamdden, Twristiaeth a Morwrol sylwadau clo ar yr ymgynghoriad a dywedodd er bod nifer yr ymatebion, sef 73, yn ymddangos yn isel, mae'n ganlyniad da o gymharu â nifer o ymgynghoriadau eraill ac roedd yn cynnwys partneriaethau allweddol. Dywedodd fod y Cynllun Rheoli'n cyrraedd ymhell tu hwnt i natur a'r dirwedd yn unig a chyfeiriodd at ei gysylltiad agos â'r Cynllun Rheoli Cyrchfan. Nododd y pwyntiau a godwyd yn ystod y drafodaeth a natur gymhleth rhai o'r materion hynny a chytunodd fod angen gwella cyfathrebu ynglŷn â'r AHNE, o ran ei arwyddocâd a'r hyn y mae'n ei olygu ar lefel ymarferol.

Ar ôl adolygu sgôp a chynnwys y Cynllun Rheoli Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol drafft, penderfynwyd argymhell fod y Pwyllgor Gwaith yn ei gymeradwyo a'i fabwysiadu.

6 DOGFEN GYFLAWNI BLYNYDDOL 2023/24

Cyflwynwyd adroddiad y Pennaeth Proffesiwn (AD) a Thrawsnewid, yn ymgorffori'r Ddogfen Gyflawni Flynyddol ar gyfer 2023/24, i'r Pwyllgor ei ystyried a chyflwyno sylwadau arno.

Cyflwynwyd y Ddogfen Gyflawni Flynyddol gan y Cyngorydd Carwyn Jones, Aelod Portffolio ar gyfer Busnes Corfforaethol a Phrofiad y Cwsmer, ac mae'n amlinellu rhaglenni gwaith blynyddol y Cyngor ar gyfer 2023/24 a gynlluniwyd i gyflawni disgwyliadau Cynllun y Cyngor. Cyfeiriodd at chwe amcan strategol Cynllun y Cyngor ac mae ffrydiau gwaith penodol a fyddai'n cael sylw yn ystod 2023/24 yn cael eu rhestru oddi tanynt er mwyn cynorthwyo i gyflawni'r amcanion hynny. Datblygwyd y Ddogfen Gyflawni ar y cyd â gwasanaethau ar draws y Cyngor a bydd yn cael ei rhoi ar waith o fewn yr adnoddau a benderfynwyd fel rhan o'r gyllideb a osodwyd ar gyfer 2023/24, ochr yn ochr â gweithgareddau dydd i ddydd y Cyngor. Bydd pob aelod o staff rheng flaen a staff cymorth yn hanfodol i gyflawni'r ddogfen yn llwyddiannus.

Wrth drafod y ddogfen, gofynnodd y Pwyllgor gwestiynau am yr heriau a'r risgiau wrth geisio gwireddu'r blaenoriaethau a osodwyd ar gyfer 2023/24, y trefniadau sydd ar waith i fonitro cynnydd wrth gyflawni'r ffrydiau gwaith a amlinellwyd, i ba raddau y mae'r Cynllun yn cyd-fynd â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, yn ogystal â sicrhau fod staff yn cyfrannu'n llawn at y gwaith o'i gyflawni.

Ymatebodd y Prif Weithredwr a'r Rheolwr Rhaglen, Cynllunio Busnes a Pherfformiad i'r materion a godwyd fel a ganlyn –

- Er mwyn cyflawni'r gwaith yn llwyddiannus, mae'n bwysig nad yw'r un o'r amcanion strategol neu'r ffrydiau gwaith yn cael eu hystyried ar eu pen eu hunain, ond o fewn y cyd-destun lleol. Un o'r prif heriau a risgiau yw'r pwysau ychwanegol sylweddol sydd ar rai gwasanaethau, ac mae'r rhan fwyaf ohonynt yn wasanaethau statudol y mae'n rhaid eu darparu o ddydd i ddydd gan olygu fod cynllunio ar gyfer y dyfodol o safbwynt ailfodelu yn fwy heriol. Mae'r cyd-destun ariannol yn achosi pryder hefyd ac mae'n risg gan fod pwysau'n cynyddu ar wasanaethau ar yr un llaw, ond mae angen moderneiddio, i greu adeiladau mwy gwyrdd, i fuddsoddi a chreu swyddi wrth warchod yr amgylchedd ar y llaw arall, ac mae hynny'n golygu fod sicrhau

cydbwysedd rhwng y galwadau hyn sy'n cystadlu â'i gilydd yn hynod o heriol. Capasiti a chadw staff yw'r prif flaenoriaethau i sicrhau fod dyheadau Cynllun y Cyngor, ac amcanion penodol y Ddogfen Gyflawni ar gyfer 2023/24, yn cael eu cyflawni. Mae'r Cyngor yn hyderus fod yr amcanion yn realistig ac y gellir eu cyflawni a bydd yn rhoi trefniadau rheoli perfformiad ar waith i sicrhau eu bod yn cael eu cyflawni, yn ogystal â nodi a mynd i'r afael ag unrhyw risgiau a allai godi, gan gofio y gallai rhai o'r risgiau hynny ddeillio o ffynonellau allanol a bydd angen eu lliniaru.

- Mae diweddariadau rheolaidd ar gynnydd y gwaith cyflawni yn cael eu darparu i'r Byrddau Rhaglen Corfforaethol a bydd y cerdyn sgorio corfforaethol newydd ar gyfer 2023/24 yn cael ei alinio â Chynllun y Cyngor. Yn ogystal, mae'r Ddogfen Gyflawni'n alinio'n agos â Chynllun y Cyngor gan ei bod yn darparu manylion am y gweithgareddau holl bwysig fydd yn cael eu blaenoriaethu yn 2023/24 i gynorthwyo i gyflawni amcanion y Cynllun. Bydd adroddiadau ar weithredoedd o ddydd i ddydd yn cael eu cyflwyno i'r Byrddau Rhaglen tra bydd adroddiadau ar welliannau, yr effaith ar bobl a pherfformiad yn erbyn dangosyddion yn cael eu darparu trwy gyfrwng y cerdyn sgorio corfforaethol.
- Bod Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) yn gosod saith nod llesiant ar gyfer Cymru y mae disgwyl i bob corff cyhoeddus yng Nghymru weithio tuag atynt. Maent yn canolbwyntio ar Gymru fwy llewyrchus, cydnerth, iachach, mwy cyfartal, Cymru o gymunedau mwy cydlynus, Cymru sydd â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu a Chymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang. Y gobaith yw y bydd y Cyngor yn gallu dangos, trwy chwe amcan strategol Cynllun y Cyngor, ei fod yn gweithio tuag at gyflawni'r nodau hynny. Mae'r Ddeddf hefyd yn disgwyl i gyrrff cyhoeddus roi'r egwyddor datblygu cynaliadwy ar waith yn eu holl weithgareddau ac mae hynny'n golygu edrych ar yr hirdymor wrth wneud penderfyniadau, mabwysiadu ymagwedd ataliol ac integredig, gweithio ar y cyd a chynnwys pobl ym mhopeth a wnânt. Mae'r Cyngor yn hyderus y gall ddangos ei fod yn cwrdd â disgwyliadau'r Ddeddf.
- Mae'n hanfodol fod staff yn ymwybodol o flaenoriaethau'r Ddogfen Gyflawni a'r hyn a ddisgwylir ganddynt i gynorthwyo i gyflawni'r blaenoriaethau hynny, a thrwy hynny gyfrannu at gyflawni amcanion Cynllun y Cyngor. Mae Rheolwyr Gwasanaeth a Rheolwyr Llinell yn gyfrifol am sicrhau fod y wybodaeth hon yn cael ei throsglwyddo i'w staff mewn cyfarfodydd timau ac ar lefel un i un, a bod gweithgareddau'n cael eu cyflawni'n effeithiol.

Ar ôl ystyried y dogfennau a'r wybodaeth ychwanegol a ddarparwyd gan y Swyddogion, penderfynwyd argymhell bod y Pwyllgor Gwaith yn mabwysiadu'r Ddogfen Gyflawni Flynyddol ar gyfer 2023/24.

7 BLAEN RAGLEN WAITH

Cyflwynwyd adroddiad y Rheolwr Sgrïwtini yn ymgorffori Blaen Raglen Waith y Pwyllgor hyd at Ebrill 2024 i'w ystyried.

Penderfynwyd –

- **Cytuno ar fersiwn gyfredol y flaen raglen waith ar gyfer 2023/24.**
- **Nodi cynnydd hyd yma wrth weithredu'r Flaen Raglen Waith.**

**Cynghorydd Douglas Fowle
Cadeirydd**